

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Αναπληρωματική γονικότητα

Εκκλησία, οικογένεια και παιδί

Γνωρίζουμε όλοι το πηγαίο ενδιαφέρον της Εκκλησίας για την οικογένεια και το παιδί. Η Π. Ο. Ι. Μ. Α. Ν. τ. κ. η γάμου και οικογενειακά άπασχολεί έντονα την Εκκλησία της Ελλάδος σε όλα τα επίπεδα της διακονίας της. Χαρακτηρίζει μάλιστα με ιδιαίτερη εμφάνιση κάθε επιδήλωση ενδιαφέροντος ποτε αυτή την κατεύθυνση. Πιστεύει ότι όλες οι δυνάμεις που εργάζονται στο χώρο της οικογένειας είναι κατά πολύ θετικά για την ελληνική κοινωνία. Κάθε προσπάθεια που γίνεται για να αναπληρωθεί έστω και σε μικρό βαθμό τις υφιστάμενες ελλείψεις, είναι μία επιδίωξη για αυτά τα παιδιά που στερήθηκαν τη θαλαπωρή της οικογένειας.

Πολλοί οργανισμοί τόσο στη θεολογική βάση και στο εθνικιστικό άνοιγμα να διεκδικήσουν τις συνθήκες μέσα στις οποίες θα ζήσει ένα παιδί, που για διάφορους λόγους δεν έχει δική του οικογένεια ή που πρέπει να απομακρυνθεί από αυτήν αν έχει. Οι ανάγκες σε οικογένεια είναι σχετικά ένας πρόσφατος θεσμός που όριζε τον νέο από τύπο οικογένειας και «αναδέχεται» έντονα τα παιδιά των οποίων την κατάσταση περιγράφουμε προηγουμένως. Έντονα τα παιδιά ο νέος θεσμός αποτελεί ένα ασφαλές καταφύγιο. Προγράμματα αναδόχων οικογενειών εφαρμόζουν στη χώρα μας το Πατριωτικό Ίδρυμα Κοινωνικής Προνοίας και Αντιλήψης (Π.Ι.Κ.Π.Α.), το Κέντρο Βρεφών «Η Μητέρα» και ο Εθνικός Οργανισμός Προνοίας (Ε.Ο.Π.). Υπάρχει μάλιστα και Έλληνικός Σύλλογος Αναδόχων Οικογενειών.

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Αναπλ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

στά πλαίσια ευρωπαϊκών ή διεθνών συνεδρίων. Πρόσφατα, 2 με 4 Νοεμβρίου 1990 στο Ζάππειο Μέγαρο η Ελλάδα φιλοξένησε το Ευρωπαϊκό Συνέδριο για την Αναδοχή 1990. Και σύντομα, 27 Ιουλίου με 3 Αυγούστου 1991 θα γίνει στη Σουηδία το αντίστοιχο έβδομο Διεθνές Συνέδριο.

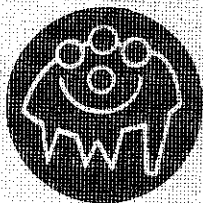
Μεγάλη έμφαση δίδεται στην ποιότητα της προετοιμασίας των στελεχών που θα αποτελέσουν τους συνδέσμους μεταξύ οργανισμών και αναδόχων οικογενειών και θα παρακολουθήσουν από κοντά τα τοποθετημένα παιδιά. Για τα στελέχη αυτά διοργανώνονται σεμινάρια με εμπλεκόμενους από παικίλους χώρους των ανθρωπολογικών επιστημών και με ιδιαίτερη γνώση των προβλημάτων που συνήθως ανακύπτουν. Ένα τέτοιο σεμινάριο οργάνωσε το Π.Ι.Κ.Π.Α. με επιχορήγηση της Ε.Ο.Κ. στο δεύτερο εξάμηνο του 1990. Το Σεμινάριο αυτό τέλειωσε με μία πανηγυρική Ημερίδα που έγινε το Σάββατο 19 Ιανουαρίου 1991 στην Αθήνα. Ο τίτλος της Ημερίδας ήταν: Σύγχρονα προβλήματα αναδοχής και δεξιοτήτων (Το εντός γάμου παιδί - Αναδόχος οικογένεια).

Κρίνοντας ότι τα θέματα αυτά βρίσκονται στο κέντρο των ενδιαφερόντων των Εφημερίων παραθέτουμε το κείμενο σχετικής εισήγησής μας προς τους σπουδαστές του Σεμιναρίου, στο οποίο ο γράφων είχε προσκληθεί να ομιλήσει.

Γονείς και παιδιά: εστίες μιας «ελλείψεως»

Η οίκια γένεσι θεωρείται και είναι το φυσικό περιβάλλον μέσα στο οποίο θα γεννηθεί και θα αναπτυχθεί ένα παιδί. Οι φυσικοί γονείς παίζουν ένα σπουδαιότατο ρόλο στην ανατροφή των παιδιών και στην κοινωνικοποίησή τους. Και όταν δεν υπάρχουν γονείς είναι σοβαρές οι επιπτώσεις πάνω στα παιδιά λόγω της απουσίας τους. Δεν αποκλείεται, τέτοιου τύπου επιπτώσεις να υπάρχουν και όταν ακόμα υπάρχουν γονείς, λόγω της κακής συμπεριφοράς τους ή του κακού παραδείγματος που παρέχουν.

Γενικώς πάντως, ή θ ε τ ι κ ή έ π ι δ ρ α σ η

Συνέδρια και Σεμινάρια

Προβλήματα που προκύπτουν αντιμετωπίζονται και

σ ε δρόμους ποιμαντικής διακονίας

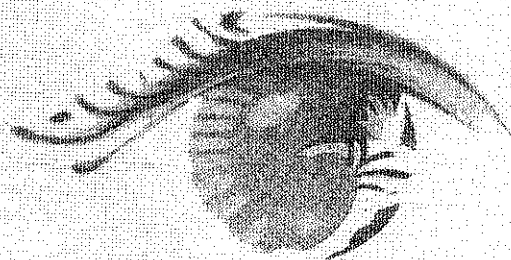

της οικογένειας και των γονέων πάνω στο παιδί. Φθίνει γ' αναζητείται ένα οικογενειακό περιβάλλον, όταν λείπει, γιατί να τοποθετηθεί μέσα εκεί εκείνο το παιδί που αιφάραι παρμόντες και συνθήκες ζωής το υποχρεώνουν να εξέλθει της οικογένειας του ή θρῆσκειται «χωρίς οικογένεια». Αυτή η οικογένεια καλείται «να θεραπεύσει τὰ άσθενή και να αναπληρώσει τὰ έλλείποντα».

Η αναπληρωματική αυτή οίκογένεια ή γονικότητα είναι κατά κάποιον τρόπο παιδοσκεντρική ενώ ή υίοθεσία μπορεί να υποστηριχθεί ότι είναι γαγεοκεντρική. Έν τούτοις δέν είναι πάντοτε εύκολο να προσδιορίσουμε ποιά τάχα να είναι τó κέντρο, τó παιδί ή οι γονείς; Η γονεοκεντρική στάση διαζωγραφείται ιδιαίτερα σήμερα με τις πάσης θυσία προστάθειες των γονέων γ' αποκτήσουν παιδί είτε με υίοθεσία — κάτω που γινόταν και παλιά— είτε με τεχνητή γονιμοποίηση —όμιόλογη ή έτερόλογη— εξωσωματική γονιμοποίηση, ανάδοχος ή φέροντες μητέρες κλπ.

Θά ήμιαστε πιά κοντά στα πράγματα αν υποστηρίξουμε ότι ο οικογενειακός κύκλος άπεικονίζεται με έναν γεωμετρικό έλλειπτικό κύκλο. Τής «έλλειψως» αυτής οι «έσπιες» είναι δύο: οι γαγείς και τὰ παιδιά. Υπάρχουν, δηλαδή δύο «κέντρα» και άνάλογα με τó που πέφτει τó κέντρο θάρους έμφανίζεται και έσπεσθάρης ή έσοθάρης ή κάλυψη των άναγκών που άνασταίχουν στους γονείς ή τὰ παιδιά. Οι έσπεσπιες είναι λεπτές και άπαιτείται άκριβής ζυγοστάθμιση.

Πρέπει πάντως να τονισθεί ότι πέραν των ύποκειμενικών άναγκών των υίοθετουσών ή άνάδοχων οικογενειών λαμβάνεται πρόνοια να καλυφθούν οι πραγματικές, άντικειμενικές άνάγκες τού παιδιού, γ' αυτό και κάναμε λόγο για παιδοκεντρικότητα. Τό ενδιαφέρον μας δηλαδή να είναι έπικεντρωμένο στο ίδιο τó παιδί και τις άνάγκες του.

Νέοι ρόλοι: άμφίδρομη τεκνοθεσία και γονεοθεσία

Κέντρο μας, λοιπόν, τó παιδί και μάλιστα ένα παιδί που έχει ειδικές ανάγκες και ως εκ τούτου έχει τήν άνάγκη μας. Να τó άναδέχουμε δηλαδή ως άνάδοχη οικογένεια και να άγαπηρήσουμε τους γονείς του, έξω και ό τίτλος της σημερινής είσηγήσεως «άναπληρωματική γονιότητα».

Αναπληρώνουμε τους φυσικούς γονείς τού παιδιού, αυτός που έπρεπε να είναι κοντά του, και δέν είναι, για πολλούς και διαφόρους λόγους. Είναι όχι φύσει αλλά θέσει γονείς. Ο ρόλος τους είναι λειτουργικός. Αναδέχονται τó παιδί και λειτουργούν ως γονείς όντως του μιά θέση στη δική τους οικογένεια. Αποδεχόμενοι δηλαδή ένα παιδί στην οικογένειά τους άπισόεχιστα να παίξουν ένα ρόλο. Ήρουν ότι τó παιδί αυτό δέν είναι και ήμεις είναι: σάγ παιδί τους. Τό παιδί ξέρει ή πρέπει να μάθει ότι τó ζευγάρι στην οικογένεια τού ήτοιου μένει δέν είναι και ήμεις είναι σάγ γονείς του. Τά παιδιά τους δέν είναι και ήμεις είναι σάγ άδέρφια του. Γι' αυτό μιλήσαμε για λεπτές έσπεσπιες.

Τό παιδί θρῆσκοντας μιά θέση στο καινούργιο του σπιτικό θρῆσκει και μοίρα στον ήλιο για να ζεσταθεί και ν' άναπτυχθεί. «Βρέξει χιονίσει» τó παιδί θά άπληκιδάνει κάποιες άπτιμες θάλπωρης. Η έπικοινωνία θά πρέπει να λειτουργήσει άμφίδρομη. Η άνάδοχη οικογένεια τó βλέπει σαν παιδί της και τó παιδί βλέπει τήν άνάδοχη οικογένεια σαν τήν οικογένειά του. Αμφίδρομη λοιπόν τεκνοθεσία και γονεοθεσία. Για να είμαστε πιά άκριβείς θά μιλούσαμε για διεύρυνση της οικογένειας, γιατί τó παιδί δέν είναι πάντοτε υποχρεωμένο να ξεγράψει τήν δική του οικογένεια ή να τήν «άπικληρώσει». Στόν όραμα της ζωής του θρῆσκει ένα πανδιαιίο στο όποιο θρῆσκει τόπο για να καταλύσει και μάλιστα κάποιες πληρώνει και τὰ έξοδα λογαριάζοντας με τόν ξενοδόχο και φροντίζοντας να τηρηθούν οι όροι και ό ρόλος της φιλοξενίας». Έδώ, ένα ξένο παιδί άκολουθεί τή διαδικασία τού να γίνει σίκετο, να άνηκει στο νέο του οικο, σπή νέα του κατοικία και να άπικησει οικειότητα εκεί που θρῆσκει.

Για να μπορέσουν ήμεις να παίξουν καλά αυτόν τόν

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ*

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ἢ ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ;

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. **ΙΑΚΩΒΟΥ Σ. ΚΑΡΑΜΟΥΖΗ**
Ἱεροκέρυκος Ἱ. Μητρ. Μυτιλήνης

2. «Ὁ σ μ ἡ ξ ω ἦ ς».

Μαζί με τὸν ἀπόστολο Παῦλο αὐτὸ τὸ ἐκφραστικὸ «ὄνομα» θὰ μπορούσαμε νὰ δώσουμε στὴν πνευματικὴ ζωὴ, τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ὡς μελῶν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἡ πνευματικὴ ζωὴ «ὄσμὴ ζωῆς», γιατί καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου μέσα στὴν Ἐκκλησία ἀποτελεῖ μιὰ συνέχεια τῆς ζωῆς τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Πατρὸς «ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ».

Ἅλλα αὐτὰ εἶναι ἐκφράσεις καὶ βιώματα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ σ' αὐτὰ δεφίλει ὁ κάθε πιστὸς νὰ

σταθμίσει τὸ προσωπικὸ του βίωμα, νὰ μετρήσει δηλαδή τὴν «ἐκτασὴ» τῆς πνευματικῆς του ζωῆς στὸ σήμερα καὶ νὰ προχωρήσει ἀνάλογα. Ἡ γιὰ ἀνακαίνιση τοῦ «ἐν Χριστῷ βιώματός του» ἢ γιὰ περαιτέρω πρόοδο καὶ ἐξέλιξη σ' αὐτό, ἀφοῦ ἡ στασιμότητα εἶναι κατὰ τὴν ἐκφραση τοῦ Παύλου «ὄσμὴ θανάτου εἰς θάνατον»⁶.

Ὅπως ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔχει κενά, ἔτσι καὶ ἡ πνευματικὴ του ζωὴ πρέπει νὰ εἶναι ἓνα διαρκές «προσκλητήριο» κοντὰ στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Πνευματικὴ ζωὴ κάνει ἐκεῖ-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 55 τοῦ ἀρ. 3 ταύτου.

6. Β' Κορ. 2,16.

ρόλο χρειάζεται μιὰ μ α θ η τ ε ι κ ἠ. Ὅταν βιώμα καὶ γιὰ τοὺς φυσικοὺς γονεῖς ὁμιλοῦν σήμερα τ ἄ ν ἔ π ἄ γ γ ε λ μ α καὶ κατὰ συνέπεια καὶ γιὰ ἀνάγκη μιᾶς τέτοιας γονεϊκῆς καταστάσεως καὶ περιστάσεως πόσοι μᾶλλον γιὰ τοὺς ἀνάδοχους γονεῖς, γιὰ τὴν οικογένεια ὑποδοχῆς⁹.

«Ἀνάδοχος» κοινωνικὸς λειτουργός: ἓνας νέος ρόλος

Σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση καὶ τὴν προετοιμασία καλοῦνται νὰ παίξουν ἓναν π ρ ω τ α γ ω ν ἰ σ τ ι κ ὸ ρ ὀ λ ο σὶ κοινωνικοὶ λειτουργοὶ που θὰ ἀσχοληθοῦν μετ' αὐτὸ μείζον αὐτὸ θέμα. Ἡ ἄ π ο σ τ ι ο λ ῆ τ ο υ ς μπορεῖ νὰ παραβληθεῖ μετ' ἐκείνη τοῦ ἡ τ ῆ ς ἄ ν α ὀ ὀ χ ο υ (τοῦ γονοῦ ἢ τῆς γονίς) κατὰ τὸ χ ρ ι σ τ ι α ν ἰ κ ὸ β ἄ π τ ι σ μ α. Σύμφωνα μετ' αὐτὸν ὁ ἀνάδοχος ἦταν μιὰ ἐγγύηση ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ ἥθικόν ποῦ τοῦ ὑποψηφίου καὶ τὴν παρακολούθησή του. Μετὰ τὴν ἐπικράτησή τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ ἀπὸ τὸν 10 μ.Χ. αἰῶνα οἱ ἀνάδοχοι ἀνεδέχοντο ν' ἀναπληρώσουν τὴν ἄλλειψη τῆς πίστεως στὰ νήπια καὶ νὰ φροντίσουν ἐν καιρῷ μαζὶ μετ' αὐτοὺς γονεῖς γιὰ τὴ μόρφωση καὶ τὴν ἀκουρασίαν τοῦ παιδιοῦ. Ἡ λέξις «ἀνάδοχος» προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα ἀναδέχομαι ποὺ σημαίνει ἀναλαμβάνω, γίνομαι ἐγγυητής.

Κατὰ παράδοξον τρόπον, τὸν ρ ὀ λ ο σ τοῦ ἄ ν α ὀ ὀ χ ο υ σ τ ε ἰ ἀνάδοχοι οἰκογένεια. Ἄν τὸν παίξει ἄ ἡ κ ο σ ἰ ν ο γ ο ν ἰ κ ὸ ς λ ε ἰ τ ο υ ρ γ ὸ ς, ὀ ἡ ὅποια γί-

νεται ἄ γ γ υ η τ ῆ ς καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ε ὐ θ ῦ ν ἡ ἔναντι τοῦ Ἱερούματος καὶ τοῦ Κράτους γιὰ τὴν ἀρετὴ ἔ π τ ε λ ε σ η τ ὶ ὠ ν κ α θ ἡ κ ὸ ν τ ὶ ὠ ν ἓκ μέρους τῆς ἀναδόχου οἰκογενείας. Ὑψηλὴ ἀποστολὴ καὶ εὐθύνη. Ἐδῶ δὲν εἶναι «νὰ παιξοῦμε τὴν κούραση» ἀλλὰ νὰ γίνομε ἐγγυητές.

(Συνεχίζεται)

1. Τὸ συνέδριο προκηλώθηκε κατὰ τὴν προτροπὴν μας ὁ κληρικὸς τοῦ Ἱερωτάτου Πατριαρχεῖο κ. Ἀναγνώης Καλλιθέας καὶ μετέφερε τὴν ἀρχιιερέα κατ' αὐτό. Βλ. ἐνημερωτικὴ γιὰ τὸ συνέδριο ἐπισημειωτὴ τῆς Διῆς Νικητασκή στὴν «Καθημερινή» τῆς 20.10.1989.

2. Τὸ κείμενο ποὺ ἀπελομεῖ ἀποτελεῖ τὴν σημεῖωση μαθήματος ἀπὸ τὴν κατὰ τὸν ἑλληνογενεῖα κατὰ τὴν ἐκπαίδευση ἀπὸ τὸ Π.Ι.Ε.Π.Α. Δίδεται ὡς μνημειακὸ ἀνέκδοτὸν τῆς παραδόσεως τῆς Ἰερέας 11 Δεκεμβρίου 1990, ποὺ συνέπεσε μετ' αὐτὴν Πατριστασιμὴ ἡμέρα τοῦ παιδιοῦ.

3. Πρὸς τὴν παραβολὴν τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτη στὸ βιβλίο τοῦ Λουκά 10,30-37.

4. Βλ. κείμενο στὴν Παράρτημα ποὺ ἔχει ὡς τίτλο: Μ ἰ α ἄ ς ε λ φ ο π ο σ ἰ ἡ ἔ ν ἡ ο ἰ κ ο γ ε ν ε ἰ α. Τὸ κείμενο αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν βάση γιὰ ἐφαρμογὴ τῆς «μεθόδου 66». Οἱ ἀποδοχὴς χωρίστηκαν σὲ τρεῖς ομάδες ἐργασίας. Ἐμβάθυνον στὸ κείμενο γιὰ περίπου 15 λεπτὰ τῆς ὥρας, μίλησαν μετὰ ξὺς τοὺς καὶ στὴ συνέχεια μετέφεραν τὰ ἐρωτήματα τοὺς καὶ τὴ ἀκρίβησιν στὴν ὁλομέλεια. Ἡ ἀκρίβη ἀποδοχῆς ποὺ γίνοντο.

5. Βλ. τὸν ἐνδιαφέροντα τόμο Ἐ π ἄ γ γ ε λ μ α γ ὸ ν ε ὐ ς ποὺ καταγράφει τὰ πρακτικὰ μιᾶς στοργικῆς τρέπης ποὺ ὁργανώθηκε κατὰ τὴν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ ἔτους 1981 ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Ψυχολογικῶν καὶ Παιδαγωγικῶν Μελετῶν τῶν Ἐκπαιδευτηρίων Δοίκε. Ὑπεύθυνος ἡ κλινικὴ ψυχολόγος Ἑλένη Κοκκαλάκη - Σπυροπούλου. Ὁ ἀποδοχῆς ἀνδραγαθία ἀνάδοχων καὶ ὑποδοχῶν γονεῶν, σὴν πλαίσια τῆς Ἐκπαιδευτικῆς τῶν ἐνηλπίων, ἔχει ἐφαρμοσθεῖ ἓνα πρόγραμμα προετοιμασίας τέτοιων ἡρώων. Ἐχαμε ὑπόψιν μετ' αὐτὴν ἐκδοσὴν στὴν γερμανικὴν σχετικῶν τόμων, Βιέννη 1989.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

'Αναπληρωματική γονικότητα*

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
'Αναπλ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου 'Αθηνών

'Η άναδοχή και οι προϋποθέσεις της

Μιλήσαμε για την ανάγκη προετοιμασίας των αναδόχων οικογενειών και γονέων ως προς την υποδοχή των παιδιών. Για την υποδοχή απαιτείται μια σ τ ά σ η ύ π ο δ ο χ ή ς. 'Η σύμβασιτική Ψυχολογία έχει αναπτύξει αρκετά την ανάγκη υιοθέτησης γενικά για τις ανθρώπινες σχέσεις της στάσεως υποδοχής.

'Η στάση υποδοχής εμπριέχει τις επί μέρους στάσεις της κ α τ α ν ό η σ η ς, τ ή ς ά ν α χ ή ς ή ά ν ε κ ι κ λ ή τ η ς, τ ο υ σ ε θ α σ μ ο ύ, τ ή ς ά π ο δ ο χ ή ς ή π α ρ α δ ο χ ή ς. 'Ανάλογη στάση είναι αυτή που προσβάλλεται από τη χριστιανική παράδοση, ή σ τ ά σ η τ ή ς ά γ ά π η ς, ή όποια μας κάνει να μετα-τιθέμεθα σ τ ή θ έ σ η τ ο ύ ά λ λ ο υ, γά σ υ γ κ ι κ η τ ρ ή ς τ η ν π ρ ο σ ο χ ή μ α ς σ' αὐτόν (έτεροκεντρική) και να τον αποθεχόμεσαστην έ λ α τ τ ω μ α τ ι κ ό τ η τ ή α τ ο υ. Διαικιστόνουμε ότι οι δυο αυτές στάσεις επικαλύπτουν σ' ένα μεγάλο τους μέρος ή μία την άλλη και συνθέτουν την ευρύτερη σ τ ά σ η φ υ λ ο ξ ε ν ί α ς. "Ας μή λησμονήσαση ότι στην αρχαία έλληνική γλώσσα, ά γ α π έ ω επί προσώπων σημαίνει ύ π ο δ έ χ ο μ ε α ι, περιποιούμαι κ ά π ο υ α ν".

"Ολ" αυτά είναι ήδη αρκετά δύσκολα όταν θελήσουμε να τα εφαρμόσαση στη δική μας οικογένεια, στα δικά μας παιδιά. Πολύ περισσότερο είναι δύσκολη ή εφαρμογή τους στα ξένα. Βέβαια, μία τέτοια ά σ κ η μ π ο ρ ε ί ν ά έ χ ε ι ό π ω δ ή π ο τ ε ά γ α θ έ ς σ υ ν έ π ε τ ε ς και για τη δική μας οικογένεια".

Οι αναστολές

Πριν όμως μιλήσουμε για τις αγαθές συνέπειες, που όλοι τις υποψασιζόσαση, ας μιλήσουμε για τις αναστολές που υπάρχουν σήμερα τόσο για τη διεύρυνση της

οικογένειας όσο και για την υιοθέτηση της στάσεως υποδοχής.

1. 'Η οικογένεια δυσκολεύεται ν' αυξήσει τα μέλη της-

α) Φ υ σ ι κ ά: Ξέρουμε ότι το οικογενειακό έπιδομα για «το τρίτο παιδί» δεν σάθθηκε ικανή κίνηση ώστε οι γονείς ν' αποφασίσουν τη γέννηση ενός τρίτου παιδιού στην οικογένειά τους.

β) Τ ε χ ν η τ ή ς: ό αριθμός των αναδόχων οικογενειών παρά τις μεγάλες ανάγκες που υπάρχουν και παρά την έπιδοτηση παραμένει μικρός. Αυτή τη στιγμή στη χώρα μας ζούν λιγότερα από 650 παιδιά σε ανάδοχες οικογένειες.

Πόλλοι π α ρ ά γ ο ν τ ε ς σ υ μ β ά λ λ ο υ σ' αὐτό:

"Έλλειψη επαρκούς οικογενειακής στέγης για άνετη διαβίωση' έλλειψη βοήθειας για τις δουλειές του σπιτιού' δυσκολίες μετακινήσεως (και ιστά ίδια το σπύτι, αν πρόκειται για πολυκατοικία το ασανσέρ μεταφέρει μέχρι τέσσερα άτομα' και στην πόλη, τα λεωφορεία κατασκευασμένα για ψηλούς έγγηλικούς άνδρες' τά ταξί το πολύ για τέσσερα άτομα)' δυσκολίες έπιβλέψεως των παιδιών όταν οι γονείς λείπουν από το σπίτι.

Δέν χρειάζεται να έπιμεινουμε και σε άλλους παράγοντες αυτού του τύπου ιδιαίτερα μέλιστα όταν το παιδί που θα αναλάβουμε παρουσιάζει ιδιαίτερες ανάγκες υγείας είτε σωματικής είτε ψυχικής.

2. 'Α ν α σ τ ο λ έ ς: όμοιοι υπάρχουν και ως προς τη στάση υποδοχής. 'Η νεοέλληνική κοινωνία εκτός από ανήδελφη έχει γίνει και ά φ ι λ ό ξ ε ν η πολιτεία. Σύνθημα που την κατευθύνει είναι τό: « π ά ρ χ ω, ά ρ α δ έ ν ύ π ά ρ χ ε ι ς ». 'Ο άλλος δέν υπάρχει. Είναι ό μέγας άγνωσόμενος.

Οι αίσθησαση μας λειτουργούν έγωκεντρικά. Βλέπω, ακούω, όσφραίνομαι, άπτασμαι, γεύομαι μόνο αυτά που θέλω, για τα υπόλοιπα δέν έχω μάτια για να δώ,

(*') Συνέχεια εκ της σελ. 74 του υπ' άρ. 4 τεύχους

ο ε δρόμους ποιμαντικής διακονίας

κι αὐτὰ γιὰ νὰ ἀκούσω. Πῶς λοιπὸν νὰ κατανοήσω τὸν ἄλλο, νὰ τὸν ἀνεχθῶ, νὰ τὸν σεβασθῶ καὶ νὰ τὸν παραδεχθῶ καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ τὸν ὑποδεχθῶ; Κλεινόμενα στὸν ἑαυτὸ μου, περιρριζώμαι στὸ σπινθηροκαυθικὸ καὶ δὲν δέχομαι κανένας.

"Ἄρα καὶ οἱ ἐκκλησίες νὰ γίνῃ ἡ οἰκογένειά μου ἀνάδοχη οἰκογένεια κι ἐγὼ ἀναπληρωματικὸς γονεὺς μένουں χωρὶς ἀπάντηση, χωρὶς ἀπήχηση. Ἡ κραυγὴ εἶναι πολὺ σαφὴς γιὰ νὰ τὴν ἀκούσω.

Ἡ ὑπέρβαση

Πῶς νὰ ξεφύγουμε ὅμως ἀπὸ μιὰ ἐγωκεντρικὴ σκευή οἰκογένεια ποὺ εἶναι κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τῆς ἰδίας τῆς κοινωνίας ποὺ μᾶς περιβάλλει, τὸ ἴδιο ἐγωκεντρικῆς κι αὐτῆς, ἀπαυτολογίας πολλὰς προσηπάθειες ποὺ δὲν εἶναι πάντοτε τῆς ἀπλότης εὐθύνης μας. Θὰ πρέπει κάποτε νὰ δοῦμε τὸ πῶς θὰ μπορέσει νὰ γίνῃ αὐτὸ.

Οἱ ἴδιες οἱ κοινωνικὲς λειτουργοὶ ἀνήκουν στίς ἀφανεῖς ἐκείνες θυνάμεις ποὺ ἐργάζονται μὲ τὸν τρόπο τους γιὰ τὴν ὑπέρβαση τῶν δυσκολιῶν καὶ τὴν διεσόδου στὸ σκληρὸ καὶ ἀδιάδροχο κέλυφος ποὺ μᾶς περιβάλλει. Ἐχουν συμβάλλει κατὰ πολὺ μὲ τὴν ἐργασία τους στὸ νὰ δοθηθῶσιν στὸ ἀνοιγμα τῆς κοινωνίας στίς ἀνάγκες τοῦ πληθῶν ποὺ γιὰ πολλοὺς παραιμῆται ἀπροσπέλαστος καὶ μακρινός.

Ἐφαρμόζοντας τὴν ἀρχὴ τῶν διαδοχικῶν προσεγγίσεων ποὺ χρησιμοποιεῖται στὰ Μαθηματικὰ μπορούμε νὰ ἐπιλύσουμε τὸ πρόβλημα προσεγγίζοντάς το μὲ ἐπὶ μέρους λύσεις.

Ὁφείλουμε νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι εἶναι μεγάλο θῆρος, ἀκόμη καὶ ἐπὶ χιρῆμασι, ν' ἀναλάβεις ἕνα ξένο παιδί σὺν δικό σου, γὰρ τὸ ἔχεις νύχτα μέρῃ στήν ἔγνωσά σου, γὰρ τὸ φροντίζεις. Ἐδῶ ἀπαυδίζεις μὲ τὰ δικά σου παιδιὰ καὶ φθάνεις νὰ ὁμολογῆς «καλλίτερα νὰ μὴν τὰ ἔκανα» ἢ «δὲν τ' ἀγαπᾶς πιά» ἢ «ὅτι ποτὲ σοῦ δὲν τὰ ἤθελες καὶ «πραγμότερη ἢ ἀπενγία». Βέβαια, πρόκειται γιὰ ἐκφράσεις ποὺ προφέρονται σὲ στιγμὲς θύσυχης καὶ μετὰ μετανοήσεως καὶ τὴν ἐξορκίσεις μὴ τυχεῖν καὶ γυρίσουν ἀνάποδα πᾶνω σου. "Ἄν, λοιπὸν, αὐτὰ μπορέσει νὰ συμβῶν μὲ τὰ δικά σου παιδιὰ πῶσω

μᾶλλον μὲ κάποια ξένα ποὺ μάλιστα σοῦ πρότειναν νὰ ἀναλάβεις γιὰ νὰ καλύψεις μὲ τὴν ἐπιδότηση ἀνάγκης τοῦ σπινθηροκαυθικοῦ σου.

Ἀνάδοχες οἰκογένειες μερικῆς ἀπασχόλησης

Μήπως ὅμως θὰ μπορούσε νὰ βοηθήσει σ' αὐτὸ τὸ ἀνοιγμα μιὰ μερικὴ ὑπόδοχη ἕκ μέρους οἰκογενειῶν τέτοιων παιδιῶν ποὺ ζοῦν σὲ ἰσορροπία; Οἱ οἰκογένειες αὐτὲς θὰ εἶχαν τὴν ὑποχρέωση νὰ πᾶρουν αὐτὰ τὰ παιδιὰ τὰ σαββατοκύριακα καὶ τὴν γιορτὴς στὸ σπίτι τους! Ἀκόμα ὅμως καὶ παιδιὰ ποὺ ζοῦν ἤδη σὲ ἀνάδοχες οἰκογένειες θὰ μπορούσαν νὰ περνᾶνε μερικὰ σαββατοκύριακα καὶ γιορτὴς σὲ ἄλλες «ἀνάδοχες οἰκογένειες μερικῆς ἀπασχόλησης» ὅπως θὰ τολμοῦσα νὰ τὴν δοκιμάσω.

Ἀσφαλῶς, αὐτὰ τὰ παιδιὰ δὲν εἶναι καὶ ἡ μόνη κατηγορία συνανθρώπων μας ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ ἀναδόχων οἰκογενειῶν μερικῆς ἀπασχόλησης. Ὁρφανὰ, ἄρρωστα παιδιὰ, φυλακισμένοι, ξένοι φοιτητὲς ποὺ σπουδάζουν στήν Ἑλλάδα, ἀπῆλθα ποὺ ζοῦν σὲ νοσοκομεῖα, ἠλικιωμένοι ποὺ ζοῦν σὲ γεροντοκομεῖα καὶ δὲν ἔχουν καθόλου συγγενεῖς, ἢ τελειῶς ἀδιάφορους, ἀνθρώποι ποὺ ζοῦν μόνοι καὶ τὰ καταφέρνουν τὴν καθημερινήν, ἀλλὰ ποὺ τοὺς εἶναι ἀβάσταχτη ἡ μοναξιά τῆς Κυριακῆς καὶ τῶν μεγάλων ἑορτῶν.

Σήμερα ὅμως ὁ λόγος εἶναι κυρίως γι' αὐτὰ τὰ παιδιὰ καὶ πῶς θὰ μπορέσουμε, ἂν ὑφίσταται, ἔστω καὶ μειονομιῆνα, νὰ ἐπεκτείνουμε αὐτὸν τὸν θεσμό. Γνωρίζω ὅτι σὲ ἐξωτερικὸ, παρ' ὅλες τὴς ὑπάρχουσες δυσκολίες καλλιτεργεῖται ἀπὸ χρόνια αὐτὴ ἡ ἰδέα καὶ ἔχει γίνῃ πρόβλημα. Ἐχῶ ὅπ' ὄψη μου τὴν πρακτικὴν στὸ Βέλγιο ποὺ ἐφαρμόζεται ἀπὸ τὸ ἀνεπίσημο Π.Ι.Κ. Π.Α., τὸ Ἔργο Παιδικῆς Ἠλικίας (Oeuvre Nationale de l'Enfance)!

Ἐδῶ ἡ ἀναπληρωματικὴ γανικὴ γέννησις ἔστω καὶ μερικὴ θὰ μπορούσε νὰ διαδραματίσει ἕνα σπουδαῖο καὶ σημαντικὸ ρόλο. Νὰ ὁποδεχτῆ αὐτὰ τὰ παιδιὰ, νὰ τὰ φιλοξενησῆ, νὰ δεῖξει δηλαδὴ μὴ ἀγάπη ἐνεργητικῆς, ποὺ νὰ τὰ κάνει νὰ νοιώσουν σὰ σπινθηροκαυθικοὺς καὶ νὰ τοὺς ἐπιτρέψει ἐν καιρῷ νὰ φύγουν ἀπὸ

κοντά της. "Αλλωστε καθώς λέει κι ο ποιητής:

«Τά παιδιά μας δέν είναι παιδιά μας.

"Ερχονται στη ζωή με τή βοήθειά μας άλλ' όχι από μας.

Και μ' όλα που είναι μαζί μας δέν ανήκουν σέ μας.

"Εμείς είμαστε τή τόξα, απ' όπου τά παιδιά μας τή ζωντανά θέληθ' έτιναχτούν μπροστά»⁹.

Π α ρ ά ρ η μ α

ΜΙΑ ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ¹⁰

Δυό μητέρες, ένας άγνωστος πατέρας. Αυτόν που ονομάζει «μπασμπα» δέν είναι παρά ο μονός της. Μάς λένε ότι μοιάζει στην κόρη μας. Τά παιδιά μας έχουν τή γαλακιά μάτια τού πατέρα τους. Αυτή; Τά κοιστάνα μάτια τής μητέρας της. Η μικρούδά της είναι διαφορετική από εκείνη τού σπιτιού, κι όμως ζει μαζί μας εδώ και τρία χρόνια, είναι κόρη μας κι όμως έχει άκριβώς κόρη μας. (Δέν πολυκαταλαβαίνετε. Τι γά κάνουμε. Είναι φυσικό, ούτε και μεις). Κάθε Πέμπτη, συναντιέται τό άπόγευμα με τή φυσική της μητέρα. Για τή γενέθλιά της, ή μητέρα της, ο παππούς και ή γιαγιά, τή ξαδέρφια της βρίσκονται εκεί. Τά Χριστούγεννα τή περνάει μαζί τους. Τήν Πρωτοχρονιά είναι μαζί μας. Μοιράζεται ανάμεσα σέ δύο οικογένειες. Είναι ή μικρή κορούλα που υποδεχόμαστε, επί μισθό, άναμένοκτας τή στιγμή που ή μητέρα της θά μπορούσε γά τήν υποδεχτεί...

Γιά τή παιδιά μας, τούς άνηψιούς και τες άνηψιές μας είναι αδελφή κι εξαδέλφη. Για μās είναι μία μικρή κόρη που μάθαμε γ' αγαπάμε, με τες διαφορές της, πηγή πλούτου άλλ' επίσης πηγή θλίψων· οι διαφορές δέν είναι τόσο εύκολος έτσι όπως πιστεύαμε γιά γά τες δεχτούμε.

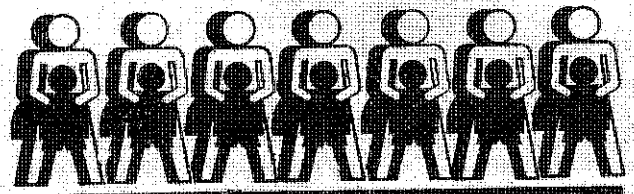
Ν' αγαπήσεις ένα παιδί που έχει τήν ιστορία του, μία ιστορία που συνεχίζεται άλλοιού, δέν είναι τελικά τό ίδιο με τό γ' αγαπάς τό παιδί σου. Άπογοήτευση; Όδύνη; Ν' αγαπήσεις ένα παιδί που ή κληρονομική τήτά του μάς τρομάζει, παράλογο έτσι θέλουμε γά κάνουμε άρραίρεση απ' τού γεγονότος, είναι κάτι πολύ λεπτό. Ν' αγαπήσεις ένα παιδί που σάς δοκιμάζει, που διερευνά άδειάσουα: θά μ' αγαπάς παρ' όλες τες «βλακείες» μου, μ' αυτό μου τόν χαρακτήρα (τόν πάλια χαρακτήρα μου); με τες ερωτήσεις μου τού τύπου «δέν είναι τελείως κόρη σου, έτσι...». Δέν είναι καθόλου εύκολο.

"Εν τούτοις, χάρη σ' αυτήν, έχουμε ένα σπιτικό

που τραγουδάει, γιατί ή Γκέν — αυτό είναι τό όνομά της — έχει μεγάλη κίβδηση τής μουσικής. Προσκαλεί τούς μικρούς συντρόφους της στό σπίτι. Χάρη σ' αυτήν, είμαστε μία διευρυμένη οικογένεια· εφόσον προσπαθούμε γά συνεργαστούμε μαζί στην άγωγή της; άνοιχτή στόν κόσμο τής ψυχικής άρρώστιας που διακινάγουμε στην άρχή. "Ισως και επίσης χάρη σ' αυτήν, μαθαίνουμε τό επάγγελμα τών γονέων, γά είμαστε λιγότερο κτητικοί, γ' αγαπάμε τήν άκρίβεια και τήν άκρίβεια. Προσπαθούμε γά διαχόμεστε καλύτερα τες διαφορές που συνιστούν τόν πλούτο τών σχέσεων. Συνειδητοποιούμε πολύ καλύτερα πόσο ή "Αγάπη είναι όωρο Θεού.

Ντενίς, Ζάν - Ζάν

Κέντρο Προστασιαίας Γάμου - Βρετάνη

8. Για τες στάσεις αυτές θλ. Α. Μ. Σαφοροπούλου, Στιγμιότυπα και περιπλανήσεις σέ δρόμους ποιμαντικής διακονίας, τ. 8, "Αθήνα 1985, σ. 43 - 52. Περισσότερα στις σ. 53 - 80.

7. Κατά τή διάρκεια τού μαθήματος εδόθησαν παραδείγματα εφαρμογής απ' τών στάσεων στις ανάδοχες οικογένειες.

8. Βλ. όμώνυμο άρθρο μου στό εϊδίό μου, Θ ε ρ α π ε υ τ ι κ ή Δ ι α κ ο ν ί α, "Αθήνα 1989, σ. 59 - 62.

9. Καλλί Γκηντράν, Ο π ρ ο φ ή τ η ς (1883 - 1931).

10. Περιοδικό "Arcueil et Renouveau" τόμος 135, Μαΐου - Ιουνίου 1990, σ. 22 (εφημερίδα περιοδικό τής "Ομοσπονδίας τών Κέντρων Προστασιαίας γιά τό γάμο Γαλλίας). Στό καείμενο απ' τήν ένα ζευγάρι, επιφαντόμένο έναντι άμοιθής με τήν άνατροφή ενός παιδιού απ' τή Νομαρχιακή Διεύθυνση "Υγείας και Κοινωνικών Έπιχειρήσεων τής Βρετάνης, Γαλλία, έκθέτει τες έμπειρίες του.

(Τέλος)

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Ι Ω Β

✦ "Η ζωή και τή πάθη του ✦

(Τόμοι Α' και Β')

Κυκλοφορεί άπό τες εκδόσεις τής "Αποστολικής Διακονίας

Σελίδες 366 και 302. Δραχ. 850 έκαστος